

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2005
FORFATTER:	A. D. Sørensen
TITEL:	Skatteforvaltningen i Kolding – et tilbageblik.
KORT RESUME:	Skatteforvaltningen fra 1919 til 2005.

SKATTEFORVALTNINGEN I KOLDING – ET TILBAGEBLIK

AF A. D. SØRENSEN

Før Kolding Kommune i 1919 oprettede en skatteinspektørstilling, må der have påhvilet de folkevalgte og den indtil 1919 kongevalgte borgmester betydelige administrative opgaver. Det må være Ligningskommissionen, der udarbejdede ligningslisterne, som dannede grundlag for beregning og udskrivning af skatter. Kæmneren var medhjælper for kommissionen med hensyn til beregning og udskrivning af skatter.

I Instruks for kæmneren i Kolding underskrevet af Byrådet i Kolding i januar 1869 – lige efter at den dengang nye kommunalreform – hedder det blandt andet i § 3: Under Ligningskommissionens Forhandlinger er han pligtig til at gaa denne tilhaande med de Oplysninger, den maatte fordre af ham i hans Egenskab som Kæmner. I §4 hedder det: Naar ved Aarets Slutning Ligningen af de kommunale Skatter for det paafølgende Aar er tilendebragt, indfører Kæmneren i en Skattehovedbog for hver enkelt Skatteydere vedkommende de ham paalignede Skatter, specificerede efter deres Beskaffenhed.

§ 5 lyder: Skatterne opkræves og inddrives Kvartalsvis saaledes: I Begyndelsen af Aaret indkræves Skattebøgerne, og Skatterne indføres deri fuldstændig specificerede og sammentalte til en samlet Sum. Skattebøgerne med tilhørende Skattesedler uddeles inden Midten af Kvartalets første Maaned

med Paalæg om Indbetaling af den forfaldne Kvartalsskat paa Kæmnerkontoret inden Maanedens Udgang. Lignende Paalæg gives Skatteyderne ved trykte Sedler inden Midten af hvert følgende Kvartals første Maaned. Hvad der ikke er betalt inden Udgangen af Kvartalets anden Maaned, bliver i Kvartalets sidste Maaned at inddrive ved Udpantning, og har Kæmneren at indsende Restancelisten inden den 4. i Kvartalets sidste maaned. Efter Løsningsfristens Udløb (6 Uger) har Kæmneren at tilstille Auktionsforvalteren en Rekvisition om Bortsalg af de Panter, der da ikke maatte være indfrieede. Undlader Kæmneren at efterkomme dette Paalæg, er han personlig ansvarlig for de Tab, som derved maatte foraarsages Kommunen.

Også §16 giver stof til eftertanke. Heri hedder det: For sit Arbejde nyder Kæmneren en aarlig Løn, der for Tiden er bestemt til 600 Rdl., og som under Bilæggelse af behørig Kvittering kan føres til Udgift for hver Maaned ved dens Udgang. Endvidere tilstaaes Kæmneren for Tillæg af Papir og Skrivematerialer samt til Løn for et Bud, som har at besørge alle ved Kæmneriet forefaldende, navnlig de i 5te Post nævnte Budløberforretninger samt indhente de til Skattnernes Paaligning nødvendige Oplysninger om Byens Indvaanere, et aarligt Vederlag af 50 Rdl.

Af kommunens regnskab for 1895 fremgår, at kæmnerens løn på dette tidspunkt var 1100 kr. Hertil kom kæmnerens kontorhold på 700 kr. og en byskriverløn på 84 kr.

KOMMUNENS UDGIFTER TIL SKATTEVÆSENET

I 1903 kommer den første egentlige statskattelov, men det giver sig ikke udslag i nogen mærkbar stigning i administrationsudgifterne i de følgende år.

I regnskabet for 1918-19 står under overskriften "Skattevæsen", at sekretæren for Ligningskommissionen får 2.600 kr. for sit arbejde. Hertil kommer et tilskud til pensionsfonden på 130 kr.

I 1919 blev Koldings første skatteinspektør Herlev Herlevsen ansat, og så gik det helt grassat. I regnskabet for 1920-21 er udgifterne: Løn til skatteinspektør 4.000 kr., pensionsfonden 200 kr., midlertidigt løntillæg 2.400 kr, medhjælp 8.000 kr. og ny skrivemaskine 1.200 kr. De samlede udgifter til skattevæsenet beløb sig til 21.800 kr., hvorfra gik refusion for opkrævning af statsskat 7.200 kr, altså netto 14.600 kr.

Regnskabet for 1927-28 viser: Udgifter til skatters påligning og opkrævning 51.326,05 kr., refusion fra statskassen og gebyrer 22.339,26, altså netto 28.986,79.

Regnskabet for 1945-46 viser en efter dagældende forhold ret stor stigning i administrationsomkostninger ved skatteadministrationen. Dette hænger sammen med pengeombytningen i 1945, som medførte ansættelse af mere personale og store udgifter til overarbejde. Tallene for dette regnskabsår: Skatteinspektør 11.340 kr., 2 fuldmægtige, 1



Skatteinspektør Herlev Herlevsen fotograferet i 1925.

revisor og 2 overassistenter 37.204 kr., 3 assistenter 23.731 kr., kontorister og ikke-fastansatte assistenter 48.664 kr., elever 2.892 kr., ekstra medhjælp og overarbejde 55.271 kr. samlede lønudgifter 179.102 kr. Året efter steg de samlede lønudgifter til 231.596 kr., og her spillede pengeombytningen stadig ind. Det personale, der ansattes i forbindelse med pengeombytningen, ansattes i de efterfølgende år i faste stillinger.

Lovkomplekset på skatteområdet var under en stadig udvikling, hvilket medførte behovet for mere personale, og ligningen var



Skatteforvaltningen på "Rosenberg", nu diskotek "Tordenskjold". Siddende assistenterne A. D. Sørensen og Bent Schmidt, stående assistent Ruth Christensen og ekspeditionssekretær Charles B. Frederiksen.

nu mere effektiv (og nødvendig), end det tidligere havde været tilfældet.

I regnskabsåret 1960-61, hvor jeg blev ansat ved Skatteforvaltningen, beløb de samlede lønudgifter inkl. Folkeregisteret sig til 584.611 kr.

Næste store spring i personaleudviklingen skete i forbindelse med indførelse af kildeskatten og kommunesammenlægningen i 1970, hvor der igen skete en ret kraftig udvidelse af medarbejderstaben. De samlede lønudgifter inkl. pensionsbidrag var i regnskabsåret 1970-71 kommet op på 3.259.127 kr.

I budgettet for 1996, da jeg fratrådte, regnedes der med samlede lønudgifter ved

Skatteforvaltningen uden Folkeregisteret på 15.728.000 kr.

PERSONALE

Jeg blev ansat ved Skatteforvaltningen i 1960, og dengang kunne telefonskriveren for alle administrative medarbejdere rummes på én folioside. Dengang var stort set alle de kommunale forvaltninger samlede på Rådhuset, dog var en del af Skatteforvaltningen placeret på den tidligere restaurant "Rosenberg" i Torvegade, nu "Tordenskjold".

I kælderen på Rådhuset havde Socialforvaltningen til huse, Kæmnerkontor med in-

casso m.v. var anbragt på etagen ovenover, og Teknisk Forvaltning sad oppe under taget. Der er sket en kæmpemæssig udvikling – både hvad angår antallet af medarbejdere og de lokalemæssige forhold. Det hænger selvfølgelig sammen med de opgaver, der siden midten af 1960'erne er kommet til, ikke mindst på det sociale område. Skoleforvaltningen bestod dengang af en skoledirektør, H. A. Hansen og en sekretær.

Skatteforvaltningens personaletal var i budgettet for 1996, da jeg forlod forvaltningen, ansat til 61,5 medarbejdere mod 8 i 1929, og dengang varetog man også folkeregisteropgaver. Personaletallet var i midten af 1980'erne en overgang oppe på 84, men dengang varetog man også arbejdsgiverkontrollfunktionen, som i 1996 var overført til Told- og Skatteregionen i Vejle, og desuden var der dengang ekstraordinært ansat 10 elever. Det var hensigten, at man på denne måde ville give de unge mennesker en mulighed for uddannelse fremfor arbejdsløshed. Arbejdsgiverkontrollen var normeret med 7 medarbejdere.

At det har været muligt at klare de stedse mere og mere krævende arbejdsopgaver og den stedse mere komplicerede lovgivning, skyldes helt givet brugen af mere og mere avanceret computerteknik og her ikke mindst de statslige beregningssystemer, som jo i dag "producerer" en færdig selvangivelse for langt størsteparten af lønmodtagerne. Dette er muliggjort ved indførelsen af oplysningspligt på stort set alle de faktorer, der danner selvangivelsen. En medvirkende årsag til, at man har kunnet klare de pålagte opgaver trods en nedgang i personaletallet, er ikke mindst den kraftige udvikling, der i mange år er sket på uddannelsessiden.

SKATTEINSPEKTØRER

Som nævnt ansattes den første skatteinspektør i 1919, det var Herlev Herlevsen. Han var inspektør, indtil en ændring af strukturen betød, at kæmner Zoffmann i 1927 konstitueredes i stillingen, mens Herlevsen blev chef for et såkaldt Skatte- og Beregningskontor. I 1932 blev Chr. Sørensen så skatteinspektør, han afløstes den 1. februar 1941 af cand. polit. V. Vinge Madsen, der i 1946 blev amtsligningsinspektør i Århus. Min første chef Børge A. Nellesmann var i funktionen fra 1946, og det holdt til Nellesmann i 1978 valgte at gå på pension. Som afløser for Nellesmann valgte Byrådet til stor overraskelse for alle den dengang 65-årige souschef ved forvaltningen Charles B. Frederiksen. Charles, som alle kaldte ham, havde desværre kun en kort funktionstid. Allerede i januar 1980 døde han og afløstes af den nuværende skattedirektør Peter G. Nielsen.

Peter G. Nielsen var den 1. november 1978 tiltrådt som souschef ved forvaltningen efter en del år som skatteinspektør i Karup kommune. Jeg fik så i 1980 fornøjelsen af at blive souschef, hvilket jeg var indtil 1. marts 1996, da jeg gik på pension.

LOKALFORHOLD OG TEKNISKE HJÆLPEMIDLER

I mange år havde forvaltningen som skrevet til huse på selve Rådhuset, hvor Folkeregisteret var placeret til højre for hovedindgangen, og skattefolkene incl. ejendomsskat sad i kontorerne på venstre side af indgangen.

Da disse lokaliteter blev for trange, leje-

de man sig ind i nogle kontorer i Adelgade, oven på det, der dengang hed Crome- & Goldschmidt. Senere flyttedes hovedparten af medarbejderne over i det tidligere nævnte "Rosenberg", hvor der var rimelige pladsforhold også for publikum.

Med henblik på den kommende kildeskat forudså man et stigende antal medarbejdere, og da man også skulle overtage sammenlægningskommunernes opgaver og personale, købte kommunen i 1968 den nedlagte Nationalbank, Jernbanegade 27 med tilhørende tjenesteboliger af banken vistnok for den nette sum af 1,2 mio. kr.

Her har forvaltningen stadig til huse, i dag i lyse og venlige lokaler og med fremragende publikumsforhold. Dette skyldes, at der i 1978 blev indskudt en etage over det tidligere banklokale, hvilket gav en del mere plads i huset. Publikumsforholdene blev klaret ved en ombygning i sommeren 1995, og endelig blev der i de gamle tjenesteboliger i Fredericiagade skabt fine forhold for ejendoms-skattekontor, selskabsbeskatning, skatteankenævnssekretariat og en revisionsgruppe. Efter min formening havde forvaltningen, da jeg gik af i 1996, optimale arbejdsbetin-gelser, og publikum kunne betjenes diskret og hurtigt.

Dette har også sammenhæng med den udvikling, der er sket på inventarområdet herunder EDB. Alle medarbejdere havde fået næsten nye arbejdspladser, både hvad angår skriveborde, stole, reoler og skabe samt endelig ikke at forglemme PC-ere, som kan klare det utroligste.

Når jeg ser tilbage på den teknik, der var til rådighed, da jeg startede i 1960, er det en stor revolution, der er sket. Dengang havde

vi ikke elektriske skrivemaskiner eller regnemaskiner, og fotokopieringsmaskiner var nogle besværlige fyre at arbejde med – og i øvrigt havde vi kun et eksemplar, som virkede ved en vædske og gav nogle dårlige kopier. Arbejdet ville i dag ikke kunne klares med de maskiner, vi havde til rådighed dengang, hvor en stor del klaredes pr. håndskrift, også skrivelser til borgerne. Det moderne EDB-medium betyder en stor lettelse i rutinearbejderne.

UDDANNELSE

I mange år var der stort set tale om selvlærte medarbejdere, hvad ligning og skattelovskundskaber angik. Medarbejderne skulle selv sætte sig ind i lovstof og andre problemområder, selvfølgelig hjalp man hinanden, og jeg er de erfarne kolleger, der bar mig gennem den første svære tid, megen tak skyldig.

I begyndelsen af 1950erne startede B. Nellemann det første forsøg på noget, der lignede en uddannelse, nemlig Dansk Kommunalkursus, hvor skatten indgik som en del af undervisningen, men på et meget behersket niveau.

Dansk Kommunalkursus er i dag en to-årig grunduddannelse, som er obligatorisk, og som er påkrævet for at kunne gå videre i uddannelsesforløbet. Behovet for en dybere indsigt i de lovmæssige problemstillinger og ikke mindst i den revisionsmæssige side af sagen medførte, at Danmarks Forvaltningshøjskole i 1964 startede på den uddannelse, der i dag kaldes Skatterevisoryddannelsen. Igen var det Nellemann, der startede og i de første år både var kursusleder og desuden en fremragende underviser.



Skatteinspektør Børge Nellemann. Foto fra 1950'erne af P. Thastum.

Skatterevisoruddannelsen, som i dag består af et såkaldt SK-I forløb på 2 år og SK-II på minimum 4 år, er i forhold til i starten meget mere omfattende. Dengang klarede vi det på 4 år ialt, men så hedder vi også "hundehandlere" i de senere uddannedes omtale af os. Uddannelsen, som i dag ialt tager minimum 8 år efter udstået læretid, har medvirket til, at medarbejderne er i stand til at klare selv de vanskeligste skatte- og revisionsmæssige

problemer og til at matche forhandlingerne med revisorer og advokater på lige fod med disse.

Jeg havde iøvrigt fornøjelsen dels at undervise på Forvaltningshøjskolens skatte-revisoruddannelse igennem mange år, og dels fra 1979 til 1995 at være kursusleder for hele uddannelsen her i Kolding. Begge dele har givet en bred kontaktflade til kolleger over næsten hele landet.

Som tidligere nævnt bestod normeringen i 1946 af 1 skatteinspektør og 3 fuldmægtige samt et antal kontorister, assistenter og 2 overassistenter, i alt 28 personer inkl. Folke-register og Ejendomsskattekontor.

Pr. 1. marts 1996 var der i alt ansat 61,5 medarbejdere, som sådan ikke den store stigning i forhold til lovenes og dermed sagernes langt større kompleksitet. Den langt højere uddannelse og den almindelige samfundsmæssige udvikling har betydet en kraftig stigning i antallet af bedre normerede stillinger – en skattedirektør, 2 kontorchefer, 1 vicekontorchef, 3 ekspeditionssekretærer, 10 skatterevisorer, 7 fuldmægtige samt et antal assistenter og overassistenter.

Det offentlige lønniveau er som bekendt ikke det højeste. Revisorbranchen har igennem en del år kunnet overbyde det og dermed trække højt kvalificerede skattekonsulenter til sig. I Kolding har man dog endnu ikke mistet medarbejdere på denne konto.

Udviklingen i de personlige skatter til kommunen kan illustreres med, at formue- og lejlighedsskatten, som det kaldtes i 1887, var på 87.292 kr., mens den i 1996 var på 1.189.000.000 kr. (ifølge budget). Det taler sit tydelige sprog om den vækst i opgaver, kommunen har været igennem i disse godt

100 år, samtidig skal der dog tages højde for den købekraft, pengene er udtryk for.

VIGTIGE LOVE GENNEM NÆSTEN 200 ÅR

1831: Frederik den 6. giver ved skrivelse af 1. marts kommunerne den første hjemmel til at udskrive personlige skatter.

1903: her kommer den første statsskattelov, hvor personlige skatter til staten indføres.

1922: dette er så at sige stammoderen for de nuværende skattelove, og §§ 4, 5 og 6 er stadig grundlaget for beskatningen.

1957: her kommer den første afskrivningslov og lov om særlig indkomst, denne sidste er nu helt ophævet.

1970: kildeskatten indføres, hvilket helt ændrer det administrative arbejde, og som har stor betydning den dag i dag.

1994: her indføres det strømlinede system, vi kender i dag, og som har betydet, at en meget stor del af lønmodtagernes selvangivelser dannes automatisk ved hjælp af de mange oplysninger, som rummes i de store statslige systemer, som køres med baggrund i et utal af indberetninger fra indberetningspligtige arbejdsgivere, banker og kreditforeninger, forsikringselskaber og mange flere. Et er, at det i dag er meget svært for den almindelige borger selv at beregne skatten, noget andet og meget positivt, som ofte overses i debatten, er den nævnte automatiske dannelse af selvangivelse og årsopgørelse for hovedparten af befolkningen, ikke mindst pensionisterne.

Der har gennem de 35 år, jeg har været beskæftiget med skat, været et hav af lovæn-

dringer, som har besværliggjort arbejdet for forvaltningerne, men som har betydet masser af arbejde for revisorer og "skattetænkere".

Der er i de seneste år ryddet kraftigt op i mulighederne for legal skatteunddragelse, og det er mit håb, at man også vil få held til at ramme de seneste års svøbe, nemlig selskabstømmerne.

SKATTEFORVALTNINGEN EFTER 1996

I forbindelse med min fratrædelse pr. 1. marts 1996 blev Ole Christensen udpeget som min afløser som souschef, og da Peter G. Nielsen fratrådte den 1. januar 2004, blev OC, som han hedder i daglig tale, chef for forvaltningen og fælles ligningschef for Kolding og Lunderskov. Peter G. Nielsen fortsatte i en seniorordning indtil 1.5.2005.



Skattedirektør Peter G. Nielsen fotograferet i 1994.

Pr. samme dato blev Lunderskov og Kolding skatteforvaltninger sammenlagte, og 3 medarbejdere fra Lunderskov blev tilknyttet det, der så kom til at hedde Koldingområdet Skatteforvaltning. Den tidligere skattechef fra Lunderskov John Schnoor blev så souschef.

Allerede i min tid var der tale om, at staten en dag ville overtage alt ligningsarbejde, og allerede få år efter min afgang skete det for selskabsligningens vedkommende, idet denne arbejdsopgave blev overført til Told og Skat i Vejle.

Og så skete det, som mange gamle skattefolk havde frygtet: Alt skattearbejde bliver pr. 1. november 2005 overtaget af staten ved Told og Skat. Alle medarbejdere bliver overført til statslig ansættelse og bibeholder de nuværende lønninger. Staten overtager alt inventar, ikke mindst alt hvad der er af computerudstyr i kommunerne for masser af millioner kroner, og "Storebror Stat" kompenserer overhovedet ikke for dette, altså en art ekspropriation.

Landet er nu opdelt i såkaldte skattecentre, i alt 30. Byer som Kolding, Vejle og Fredericia med veludviklede skatteforvaltninger og veluddannet personale blev forbigået ved placeringen af disse centre. Personalet fra disse kommuner bliver fordelt mellem centre i Billund, Middelfart og Haderslev.

For Koldings vedkommende er det hensigten, at hele personalet skal flytte til centret i Haderslev, men da de bygningsmæssige forhold der ikke er til stede for nærværende, vil Told og Skat i Vejle midlertidigt skulle huse såvel Koldings, Vejles som Fredericias personale.

Det har været en frustrende tid for med-



Skattechef Ole Christensen fotograferet i februar 2005.

arbejderne, som stadig ikke ved, hvilke arbejdsopgaver, de kommer til at udfylde, og ledelsesstrukturen er pr. 1. oktober 2005, for så vidt angår de nuværende ledende medarbejdere, ikke afklaret.

Det må forventes, at der rundt omkring bliver oprettet servicecentre til at tage sig af de mere almindelige forhold såsom forskudsregistrering m.m. Kolding Byråd har valgt ikke at bruge nogle af medarbejderne fra den nuværende Skatteforvaltning, og hvordan man så vil klare problemerne, står for mig som en gåde. At det vil kunne lade sig gøre at få kabalen til at gå op uden de fornødne bevillinger til flytning, bygninger m.m. tvivler jeg stærkt på, og denne frygt deler jeg med mange nuværende og tidligere kolleger.